

Lausunto

Sairaalantie 3

Asiointikunta Pori	Hakemuksen vaihe Hakemus jätetty
Kiinteistötunnus 609-11-26-2	Hakemus jätetty 25.06.2025
Asiointitunnus LP-609-2025-00538	Käsittelijä Lönnberg Mikko
Hankkeen osoite Sairaalantie 3	Hakija Satakunnan hyvinvointialue
Toimenpiteet Purkamislupa (rakennuksen purkaminen)	

Lausunto

Lausunnon pyyntöpäivä 08.07.2025	Kuvaus Museon lausunto
Lausunnon antopäivä 06.08.2025	Lausunnon antaja Sanna Kuusikari
Lausuntoteksti Porin kaupungin rakennusvalvonta on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Satasairaalan (ent. keskussairaalan) T ja V rakennusosien purkamisesta, sekä Myötätuulen koulun purkamisesta. Lisäksi alueella on tarkoitus kaataa puita, osa puustosta suojataan aidalla. Satasairaala aloitti toimintansa Tiilimäessä Porin yleisenä sairaalana vuonna 1937. Funktionalismia edustavan sairaalarakennuksen suunnitteli arkkitehti Jussi Paatela.	

Varsinaisen sairaalarakennuksen lisäksi rakennuskokonaisuuteen kuului muun muassa lääkäreiden asuinrakennus, palveluskunnan asuinrakennus, kappelirakennus autotalleineen ja sauna. Sairaala-alue on laajentunut myöhemmin useassa rakennusvaiheessa, jossa uusimpia osaa edustaa esimerkiksi psykiatrian osasto sekä uusi synnytysosasto. Satasairaala on maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, johon kuuluu lisäksi entisen sairaanhoito-oppilaitoksen rakennukset sekä sairaalan länsipuolella sijaitsevat arkkitehtien Aulis Blomstedt ja Paul Bernoulli-Vesterän suunnittelemaat rivitalot.

Nyt purettavaksi haetut V- ja T – osat valmistuneet vuonna 1988 ja ovat Veijo Martikaisen suunnittelemaat. Tekninen osasto on valkobetonielementeistä koostuva, tasakattoinen ja pääosin kaksikerroksinen rakennus. Valmistuessaan teknisen osaston keskus oli maan ensimmäinen teknistä sairaalahuoltoa varten valmistunut rakennus. Satakunnan keskussairaala (nyk. Satasairaala) laadittiin vuonna 2018 rakennusinventointi (CasaCo Studio Oy/Sanna Ihatsu). Inventointi kattoi sairaalan rakennukset, sekä entisen sairaanhoito-oppilaitoksen rakennukset vuoteen 1990 saakka. Rakennusinventoinnin mukaan nyt purettavaksi haetut V- ja T – rakennukset voidaan jättää suojelun ulkopuolelle, mutta niillä on arvoja sairaalarakentamisen kannalta.

Nykyinen Myötätuulen koulu valmistui 2004 osaksi silloista terveydenhuolto-oppilaitosta (aik. sairaanhoito-oppilaitos). Rakennus kuuluu sairaanhoito-oppilaitoksen kokonaisuuteen, joka perustettiin Poriin 1945. Toimintansa koulu aloitti Junneliuksen palatsissa, nykyisessä kaupungintalossa 7.3.1945. 1960-luvun alussa sairaanhoito-oppilaitos sai omat tilat Tiilimäeltä, kun kaupunginarkkitehti Olaf Küttnerin suunnittelema koulurakennus ja asuntola valmistuivat. Oppilaitos siirtyi Porin kaupungille vuonna 1994. Toinen laajennusosa valmistui 2004 Arkkitehtitoimisto Oy Nordmanin suunnitelmien pohjalta. Porin terveydenhuolto-oppilaitoksen jälkeen tiloissa on toiminut Satakunnan ammattikorkeakoulu vuoteen 2017 saakka.

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) kohde on osoitettu maakunnallisesti merkittäväksi rakennutuksi kulttuuriympäristöksi, Tiilimäen asuntoalueet ja laitokset. Kohdetta koskee suunnittelumääräys:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Porin kantakaupungin yleiskaavassa (2000) kohde sijaitsee julkisten palvelujen ja hallinnon alueella (PY), jota koskee suunnittelumääräys s-2 ”alue, jonka omaleimainen luonne tulee säilyttää”.

Asemakaavassa (2019) Satasairaalan alue on osoitettu aluemerkinällä YS-7 (Sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue.) Aluemerkinän mukaan Satakunnan keskussairaalan alue muodostaa maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön. Uudisrakentaminen tulee toteuttaa alueen julkinen luonne huomioon ottaen ympäristöön sopivalla ja arvokkaalla tavalla. Uudisrakennusten tulee muodostaa Tiilimäentien ja Sairaalantien suuntaan selkeästi hahmottuvat pääjulkisivut. Lisäksi sairaalakokonaisuuden osalta on pyritty säästämään alueen mäntypuusto ja sisäpihat.

Alue rajautuu etelässä, lännessä ja pohjoisessa Porin kansalliseen kaupunkipuistoon.

Satakunnan Museon kannanotto

Satasairaalan rakennuskanta on uudistunut voimakkaasti 2010–2020-luvulla, kun vanhempaa rakennuskantaa on purettu ja tilalle on valmistunut uudisrakennuksia. Sairaalan alue, johon kuuluu mm. Diakonialaitos, Satasairaala, Porin Suomalainen vanhainkoti ja sairaanhoito-oppilas muodostavat alueelle kokonaisuuden, joka on vaikuttanut voimakkaasti alueen identiteettiin. 2010-luvun lopulla alueelta purettiin Satakunnan Museon laatimassa inventoinnissa (2018) arvokkaaksi luokitellut 1960-koulurakennukset, mikä heikensi osaltaan alueen historiallista kerroksellisuutta ja todistusvoimaisuutta.

Nyt purettaviksi haettavien rakennusten osalta ei ole purkulupahakemuksessa osoitettu selkeää syytä rakennusten purkamiselle tai kuntoarviota, joka osoittaisi rakennuksissa olevan esimerkiksi teknisiä virheitä. Vaikka vuonna 1988 valmistuneissa T- ja V-rakennuksissa ei ole varsinaisia suojellullisia arvoja, eikä vuonna 2004 valmistunutta rakennusta nuoren ikänsä vuoksi ole inventoinnin yhteydessä arvoitettu, pitää museo erittäin erikoisena noin 20–40 – vuotiaiden rakennusten purkamista. Kestävän kehityksen ja ilmaston kannalta käyttökelpoisten rakennusten purkaminen on kestäväntöntä. Satakunnan Museo esittää, että jatkossa purkulupahakemusten yhteydessä on tuotava esiin purkamiseen johtavat syyt.

Satakunnan Museo ei vastusta purettavaksi haettujen rakennusten purkamista, mutta suosittelee purkamisen sijaan etsimään uutta käyttötarkoitusta erityisesti vuonna 2004 valmistuneelle koulurakennukselle, joka nuoren ikänsä vuoksi ei ole vielä edes peruskorjauksessa.

Satakunnan Museo muistuttaa, että mäntypuilla on erityinen ympäristöllinen arvo, ja ne ovat myös suojeltu alueen asemakaavassa. Ennen puiden kaatamista tulee olla yhteydessä Satakunnan Museoon sekä Porin kaavoituksen kaupunkipuistoista vastaavaan suunnittelijaan, sekä esittää suunnitelma kaadettavaksi aiottavista puista.

Kestävän kehityksen mukaisesti ja kiertotalouden edistämiseksi tulisi purkamisen yhteydessä pyrkiä toimittamaan kierrätettäväksi kaikki uudiskäyttöön soveltuvat rakennusten osat, kuten esimerkiksi ikkunat, puiset väliovet, listat tai tulisijat.

Lausuntotieto

lausunto

Liitteet

0 kpl